

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De spiritu & virtute S. Francisci, Seraphici Ordinis Minorum Fundatoris, sub
schemate Seraphini. Thema. Seraphim stabant ... & volabant ... &
exclamabant. Isaïæ c. 6. v. 2.3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO

DE SPIRITU ET VIRTUTE

S. FRANCISCI SERAPHICI,

Ordinis Minorum Fundatoris, sub Schemate Seraphini.

T H E M A.

Seraphim stabant ... & volabant ... & clamabant.

Isaia c. 6. vers. 2. 3.

SANCTUS Isaías Propheta, à Seraphino, calculo ignito in Vatem consecratus: quodammodo in Ordinem Seraphicum sublimatus est: destinabatur enim à Supremo Numine, ut gelida hominum corda, ardenti concionum, vitæ, & charitatis fervore, Dei cognitione & amore inflammaret. Seraphicus hic Propheta admirandè à Deo visione fuit recreatus, hinc verbis cap. 6. ab ipso met descriptà: *In anno quo mortuus est Rex Ozias, vidi Dominum sedentem super solium excelsum & elevatum: (tanquam in templo magnifico in throno glorioso & augusto residentem) & ea, que sub ipso erant, scilicet, fimbriæ & oræ paludamenti & vestitûs regalis, replebant templum: tantà erat longitudine & lati-*

tudine: Et Seraphim stabant super illud: Nimirum super pedem aut pavimentum solii, quemadmodum Regi in throno confidenti, astant infernè Principes, sex ala uni & sex ala alteri: duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes ejus, scilicet Dei & suos, & duabus volabant. Seraphini ab ardore & igne nomen trahunt: ac sunt in Hierarchia Angelica supremi, & amore divino ardentes & alios succedentes. Eâque de causâ Sanctorum Virorum, charitate divinâ flagrantium, imaginem exhibent. Hos inter Sanctus Franciscus, Pater & Patriarcha Seraphicus, illustrissimi ac piissimi Ordinis Minorum Fundator, eminet; quem ob ardentem charitatem, meritò cum Seraphino componimus; quàm verò id appositè aptèque faciamus, clariùs perspicietis, ubi instar prædictorum Seraphinorum coram throno divino, *arsisse, stetitisse, volasse, & clamasse, ostenderimus.*

Ff

I. Sera-

I.
Seraphini
flagra-
bant.

I. *Seraphim stabant* super illud. *Seraphinorum naturam*, geniũque si penitiũs inspiciamus, ardentes & incendentes esse deprehendimus: *Seraphim quippe ardens vel incendens interpretatur*: ait S. Bernardus serm. 3. in hanc visionem: ac propter hunc ignis divini æstum, indolem nacti sunt 1. Purissimam, omniſque maculæ expertem. 2. Pervigilem. 3. Mirè excitatam. 4. Agillimam. 5. Vi & efficaciã singulari præditam. 6. Splendentem instar ignis maximè ob charitatis ardorem: & licet hæc reliquis quòque Angelis sint communia, cum de eis Psalmographus Psal. 103. 4. asserat: *Qui facis Angelos tuos spiritus, & ministros tuos flammam ignis*. Tamen in Seraphinis, Deo proximis, ac lucis, ignisque divini illustrationem & ardorem immediatè ac proximè excipientibus, peculiari, perfectioriſque modo, reperiuntur, ut docet S. Dionysius de cœl. Hierarch. quem S. Chryſost. hom. 64. ad Pop. Patrẽſque ceteri sequuntur.

Seraphini illi, viros significant Isaia similes, Prophetas, Dei Præcones, Ordinum Fundatores, aliõſque Dei & proximi charitate flagrantes. Talis fuit S. Propheta Elias, de quo Eccli. c. 48. dicitur: *Surrexit Elias quasi ignis, & verbum eius quasi facula ardebat*. Talis fuit S. Basiliius Magnus, quem S. Ephrem absens instar columnæ igneæ conspexit: & præſens linguam igneam per os ejus loquentem vidit, S. *Amphilochius in vita Basilii*. Talis fuit nomine & omine S. Virgo & Martyr Seraphia, quæ amore divino succensa, ignem venereum æquè ac vulcanium fortiter superavit. Talis fuit

S. Ecclesiæ Doctor Bonaventura, qui in Libris suis etiam scholasticis, audientes æquè ad pietatem inflammat, ac sapientiã illustrat, ideòque meritò Doctoris Seraphici nomen adeptus est. Talis denique & in primis extitit S. Patriarcha Franciscus, cujus honori hodierna dies festiva agitur. Hujus sancti Viri pectus cum igne divini amoris vehementer flagraret, Seraphicas omnino proprietates induit: Vitam enim 1. purissimam, sanctam, & immaculatam, atque à libeculis etiam minimis abhorrentem duxit. 2. Maximã vigilantia saluti, perfectionique propriæ & alienæ intendit.

3. Excluse omni languore ac tepore, mirè semper excitatus extitit. 4. Minimè segnis aut tardus; sed ad omnia devotionis exercitia promptissimus & expeditissimus advolavit. 5. Facta ejus & verba ex corde & ore, flammis charitatis succenso prodeuntia; mirã vi atque energiã, ad auditores & spectatores ad imitandum pertrahendi & permovendi pollebant. 6. Unde & splendor ac fulgor charitatis, sanctitatisque ex omnibus elucebat; ut meritò aliquando incertum igneo, instar Eliæ, vehi, à suis conspectus fuerit. quæ omnia S. Bonaventura. S. Antoninus. S. Vincentius ac denique Chronicon S. Francisci, prolixè testantur.

O si & nos pro modulo nostro, virtutum hunc Seraphicum, imitaremur! O si charitatis ope, innumeras vitæ nostræ maculas perpurpare, tepiditatem, languorem, tarditatem, somnolentiam excutere valeremus! O si S. Francisci ignis vel scintilla, cor nostrum penetraret, quæ indies magis, magisq; sese dilatans, vitæ sanctioris ardori & splendori propius nos admoveret!

II. Sc-

II. Seraphini illi quos Iſaias Prophe-
ta, Deo revelante, conſpexit: divina
Majeſtatis ſublimes throno proximè
aſtabant: *Seraphim ſtabant ſuper illud, in-
quit, Propheeta c. 6. v. 2. ſtabant, tan-
quam auſtici prope ſolium Regis. ſta-
bant, tanquam famuli ad nutum Domi-
ni promptiſſimi & expeditiſſimi. ſta-
bant, non ſedebant: Dei enim eſt in thro-
no ſedere, Angelorum verò ceu mini-
ſtrorum ſtare; Lucifer etenim ſedere vo-
lens in lateribus aquilonis, corruit, & ab
alto in tartarum deturbatus eſt. præcla-
rè in hanc viſionem Doctòr mellilius.
ſerm. 3. notat Dei eſſe ſedere, Ange-
lorum ſtare, ideòque Luciferum ceci-
diſſe, qui dixit ſedebam in lateribus aqi-
lonis. ſtant, ait, planè Seraphim, quia cha-
ritas nunquam excidit. ſtant attoniti &
ſuſpenſi in contemplatione, ſedentis in thro-
no: ſtant in aterna incommutabilitate &
aternitate incommutabili. Tu (Lucifer)
ſedere tentavi: ò impie! propterea tui moti
ſunt pedes, & effuſi ſunt greſſus tui. Filius
eſt, qui ſedet in throno, Dominus Sabaoth,
cum tranquillitate iudicans omnia. Sola
ſedet Trinitas, qua ſola habet immutabili-
tatem: Seraphim verò ſtant.*

Horum Seraphinorum more, humi-
lis & pauper Seraphinus noſter Fran-
ciſcus, non ſedit, ſolum non ambivit,
quin potidè dignitates, honores &
mundi gloriam, deſpexit, pedibùſque
conculcavit; ideòque non ſedens ſte-
tit in cognitione ſui: ſtetit in abyſſo ſui
nihili: ſtetit in ſummo contemptu ſui;
hinc & humilitas ejuſ & charitas nun-
quam excidit. Stetit, ſuper omnia ter-
rena & mundi bona elevatus, quæ ſur-
ſum ſunt ſapiens, quæ ſurſum ſunt, quæ-

rens, non quæ ſuper terram. Hac de
cauſa veſtibus coram Epifcopo ſe exiit,
omnibus ſe bonis paternis abdicavit; ſe
nunc ſecuriùſ oraturù. *Pater noſter qui eſt
in caelis diſcitant.* Deinde templum in-
greſſus, ac in ſancto miſſæ ſacrificio
Evangelium audiens, in quo Chriſtus
Dominus Apoſtolos prædicatum mit-
tens, *vetuit, eos aureum, argentumve poſi-
dere, pecuniam in zonis in via portare, du-
àſſe tunicas habere, calceamenta Virgàm-
que deferre.* Illicò vir ſanctus, luce divi-
na colluſtratus calceos exiit, baculum,
pecuniàmque omnem velut rem pro-
ſuſ execrabilem abiecit, unicàque tuni-
cà contentus, cingulum coriaceum, quo
fuerat aſtriſtus, poſuit, nodòſoque lum-
bos ſune ſuccinxit, & vitam proſuſ
Apoſtolicam auſpicatus eſt, diſta Evan-
gelii verba, tanquam per Angelum è
cælo ſibi demiffa interpretatus. *S.
Bonav. Ribadin.* atque hic paupertatis
altiffimæ ſpiritus, ad ſupremum uſque
anhelitum, in ſancto Viro perduravit,
quando obitus ſui temporis præſcius,
in ædem ſacram S. Mariæ de Portiun-
cula, ſe deportandum juſſit, jamque
moriturus, tanquam verus paupertatis
& JESU nudi in cruce morientis
Amator ac æmulator, totum ſe veſtibus
nudavit, humique proſtravit. An non
Vir hic ſanctus ſui mundi que Contemp-
tor maximus, ſtetit, ſuper omnia terre-
na elevatus? Verùm, unde hæc mentis
generoſitas, ſpiritusque ſublinitas? *Se-
raphini inquit S. Bernard. ſtant attoniti &
ſuſpenſi in contemplatione ſedentis in throno.
ſtant in aterna incommutabilitate & in-
commutabili aternitate.* Ita Seraphicus Patri-
archa Franciſcus ſtabat in contèplatione
ſedentis

sedentis in throno Altissimi, defixus : stabat in oceano Bonitatis infinitæ totus immerfus & absorptus, unde omnium rerum caducarum oblitus, exclamabat totâ nocte: *Deus meus & omnia!* Deus meus est mihi omnis Thesaurus & opulentia, omnis honor & excellentia, omnis voluptas & dulcedo plus quàm cœlica! Deus meus & omnia?

O Dilectissimi! si & nos staremus super omnia terrena elavati! ô si ex animo mundum, mundanâque omnia cum sancto Francisco calcaremus! At, nunquam eò perfectionis eluctabimur, nisi itemus defixi in contemplatione sedentis in throno; si Deum & cœlestia intimè meditati fuerimus, eorûmque excellentiam penetraverimus; mox omnia caduca & fluxa, tanquam puerorum crepundia ridebimus & despiciemus; *Consideranti, qua & quanta promittuntur in cœlis, ait M. Gregorius, vilescunt omnia, qua habentur in terris.*

III.
Volabant.

III. Pergit Propheta Seraphicus in visionis suæ narratione, aitque visos à se Seraphinos, senis instructos alis fuisse, ac volitasse. *Sex inquit, ala uni & sex ala alteri, duabus volabant faciem ejus, & duabus velabant pedes, & duabus volabant.* I. c. Velabant faciem suam, Seraphini alis supernè conjunctis, præ intima reverentia, quod tantum divinitatis jubar, oculo irretito intueri non possent. Pedes verò velabant, præ verecundia, ne quis imperfectum eorum amorem & affectus, cujus pedes sunt symbolum, aspiceret ut exponit S. Chrysoſt. serm. 6, de hac visione.

Et *duabus volabant*: non circumvolando; sed quasi volaturi, aut volaturientes, alas movebant, stabant enim: & quemadmodum aves grandiores, in terra consistentes, antequam se in altum levent, alas agitant, ut se sursum librent: Ita Seraphini *volabant*, tanquam ad omne Dei imperium parati & agiles. *Volabant*, ingens desiderium suum, quo ad Deum videndum rapiuntur, ut ei se totos immergant, ostendentes: *Volabant*, incendium amoris, quo Deo vicini uruntur, alis quasi flabello refrigerantes.

De S. Patre Seraphico, annon pariter dicere licebit *sex ala uni*, id est senis illum alis instructum fuisse? S. Bonaventura in libro suo quem de sex alis Seraphini exaravit, tam cultibet fideli, fide & charitate prædico, quàm Superiori cuivis senas applicat alas, quas apposuit S. Patriarcha Francisco adaptaverimus. *Sex ala prima sunt Confessio, satisfactio, carnis munditia, puritas cordis, dilectio proximi, dilectio Dei.* Duabus primis velamus præ verecundia peccatorum faciem; duabus aliis, corpus & animam, munditiâ & puritate contegimus; duabus reliquis evolumus ad Deum, charitate Dei & proximi. O quàm luculentè, sena haec ala in Patre Seraphico effulgent, & quod I. Ala prima est Confessio: quanto dolore, quantâ detestatione, delicta sua, etiam minutissimâ, expiavit, quanto lacrymarum imbre ea deflevit, ut oculorum usum propè amiserit: Tamen ea sibi remissa esse, Deo revelante, cognoverit? 2. Ala altera est satisfactio: quibus

quibus & quot poenitentiae operibus, Deo satisfacere studuit? S Bonaventura ea prolixè recenset. Corpus enim suum asperitatis habebat modis, vix necessaria vita toleranda ei concedebat: raro enim sanctus esset, cibo cocto vesceretur; quo si forte vesceretur, eum cinere aspergebat, aut frigidè temperabat, ut prorsus insipidus redderetur. Sitim frigidà, eaque modicà admodum, sedabat, quamvis esset siccissimus ac inflammatissimus. In dies singulos, haud aliter ac si trionem ageret, novos carnis animique domandi excogitabat modos. Dum prædicatum exiret, lectum nuda tellus præbebat, cervical verò, aut lapis aut lignum. Amictus erat unica, eaque pannosa tunica tur alias asperitates breviter gratià præteream. 3. Ala tertia, carnis munditia summa semper in eo eluxit, caritatisque Angelica, cui conservanda opportuna, & non raro inulcata adhibebat remedia; asperitatem hyeme in foiam nivibus plenam se se iniecit, ut Veneris ignes, conversionis præsertim initio, exstingueret; Et licet virgineam corporis, animique integritatem semper illibatam servaverit, semper tamen exactissimam oculorum custodiam adhibuit, mulierumque familiaritatem quam diligentissimè devitavit, quibus si forte colloqui coactus fuisset, oculos tamen, adeò accuratè fricabat, ut nullam facietenus agnosceret. 4. Quarta ala est, puritas mentis, quam à minutissimis nævis immunem conservare, passionum motus domare, continuà abnegatione, & sui victorià ac vigilantia allaborabat. 5. Ala quinta est dilectio Dei, incredibile memoratu

est, quantis divini amoris facibus succenderetur hic Seraphimus, & quodammodo liquaretur: hoc ardore stimulatus, Dei sui dilectissimi gratià, ærumnas & labores nullos detrectavit: in Syriam, aliàque Provincias à Barbaris captas pergere, ipsisque Mauris Evangelium prædicare decrevit. Postea in Mauritaniam cogitavit, ac denique in Syriam revertit à Mauris comprehensus, & indignissimis omnino modis habitus, verberibus contusus, flagris concitus, hoc unum dolore maximo sensit, quòd optatissimà martyrii laureà potiri, ac pro JESU dilectio sanguinem profundere nequiret. 6. Ala sexta est dilectio proximi, quam indefesso labore, Evangelium prædicando, legentibus subvenièdo, Ordinem Religiosum fundando, aliàque quàm plurima charitatis obsequia exhibendo, declaravit; temporis angustia cogunt abutumpere, & sex alas. Superiori convenientes in aliud tempus reservare. Charissimi, si cum Seraphinis volare cupiamus, has alas nobis pro modulo nostro coaptemus, sine confessione & satisfactione, non purgamur, sine corporis, mentisque puritate, Deum non invenimus; sine amore Dei & proximi ad eum non pervolamus.

IV. Ad extremum, de Seraphinis prædicat Isaias clamorem: *Clamabant, Clamabant, alter ad alterum.* Sed quid clamabant? cœlestis trisagion: *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria eius. l. c. 3.* Laus est effectus amoris, quem enim amore complectimur, laudibus prosequimur: *Ardentes igitur amore Seraphini,*

Ff 3

phini,

phini, in laudes erumpunt clamando, & laudando abyssum sanctitatis: ex qua tam homines, quam Angeli omnem suam sanctitatem participant.

O quoties S. Franciscus Seraphico exarsuans amore in Dei sui amati laudes erupit? Quoties sanctum illud Trisagion cecinit? Quoties Sanctus, Sanctus, Sanctus ex intimo corde ingemnavit? Sive hymnum Ambrosianum decantaret; sive horas Canonicas stans, instar Seraphini, maximo pietatis, devotionis & reverentia sensu persolveret; sive ardore Seraphico astuans noctes integras, precando, Deumque laudando & familiare sibi, *Deus meus & omnia*, repetendo, infumeret: Ut de ardenti ejus, in concionibus corda moventibus clamore, gratia brevitas taceamus.

Charissimi, imitemur Seraphinos & Seraphicum Patriarcham Franciscum prius amando, ex quo clamor & laus sequetur. Quando preces fundimus, quando horarium pensum aut Virginis Deiparae Officium recitamus; sanctitatis abyssum corde præ amore bulliente celebremus. Dicamus, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth*: Sanctus in creatione, sanctus in redemptione, sanctus in sanctificatione nostra. Sanctus in caelo, sanctus in terra, sanctus in gehenna. Sanctus in gloria, sanctus in gratia, sanctus in iustitia. Sanctus glorificans Angelos, sanctus justificans homines, sanctus puniens Cacodæmones. Sanctus in Seraphim, sanctus in Cherubim, sanctus in Thronis. Sanctus ante saecula, sanctus in saeculis, sanctus in æternum & ultra.

Quocirca, Dilectissimi, exemplo Divi Francisci Seraphici paulatim, à parvis inchoando amoris actibus, habitum charitatis in nobis augeamus, ut tandem ardorem charitatis vehementem nanciscamur; vi cuius navis peccatorum abolitis, puritatem; discutiâ forcordiâ, vigilantiam; pulso repore, fervorem; fugatâ tarditate, agilitatem & lacritatemque; impellente charitatis ardore, obtineamus. 2. Hâc charitatis virtute nos firmante, stabimus cum S. Patre Seraphico, stabimus in Deo delixi; stabimus super terrena omnia elevatis; stabimus in humilitate & paupertate immoti; mundi bona, veluti peccatorum crepundia ridentes ac despicientes. 3. Hoc charitatis ardore nos fovente & animante, fenas induemus alas; & sanctum Franciscum æmulantes volabimus, à peccatorum confessione & satisfactione inchoando, atque à terra nos elevando; deinde ad castitatem & mentis puritatem, tanquam in medium aëris regionem puriorem & supra tempestates nos elevando; denique ad igneam charitatis regionem nos liberando. 4. Demum charitatis incendio intus in corde flagrante, ad clamorem Deique ardentem amati laudem, excitabimur: incipiemusque hic in terris cantare *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, ut illud postmodum cum Seraphinis, cum S. Francisco, aliisque sanctis Seraphicis totâ æternitate continuemus in caelis.

* *